

KOVÁCS CSABA

A DEMOGRÁFIAI VÁLTOZÁSOK OKAI A VAJDASÁGBAN 1941 ÉS 2000 KÖZÖTT

Magyar Statisztikai Társaság
Statisztikatörténeti Szakosztály

Budapest, 2015. december 8.

A Vajdaság mai területe a Magyar Királyság 1910-es területére vetítve

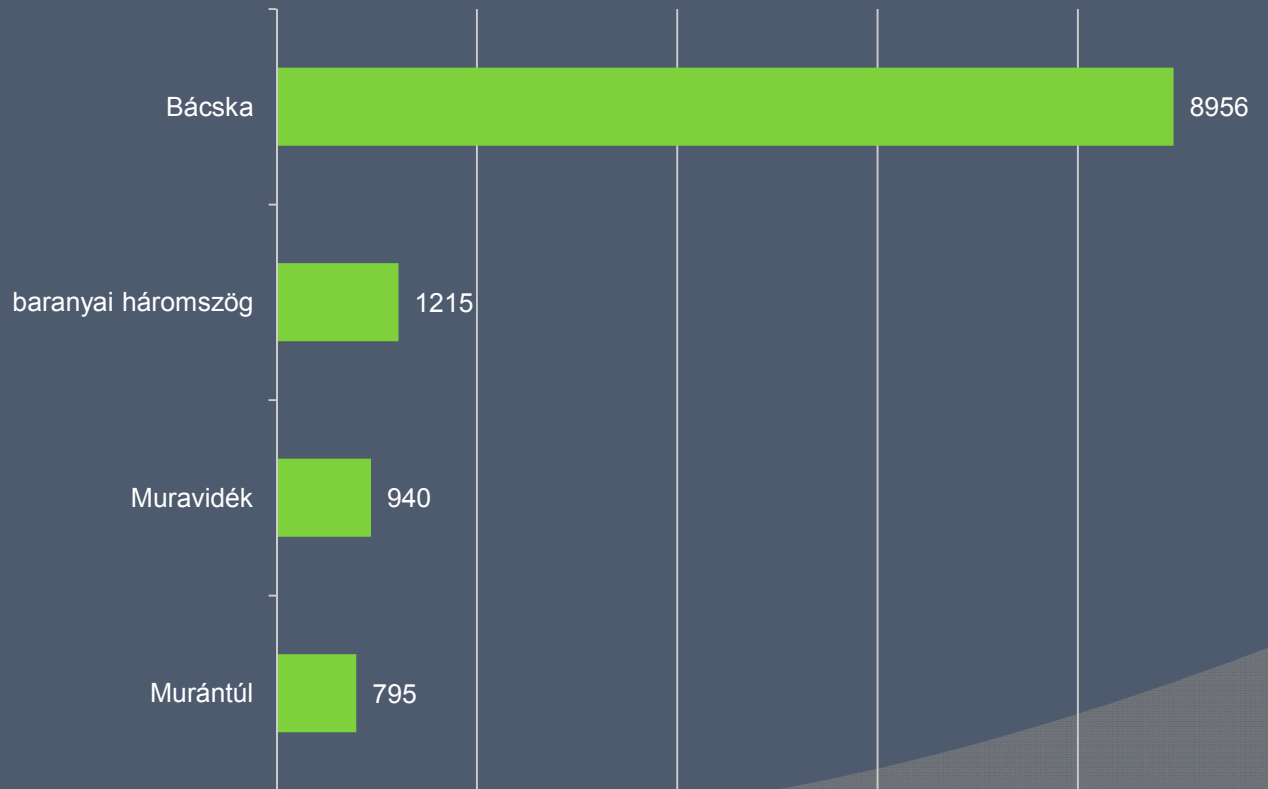
Terület-elnevezések

- ◎ Szerb Vajdaság és Temesi Bánság (1849–1860)
 - Bács-Bodrog, Szerém, Torontál, Temes, Krassó-Szörény vármegye
- ◎ Délvidék Magyarországon (két világháború közötti időszak)
 - Történelmi Magyarországtól elcsatolt összes déli terület
 - Különböző mértékben érintett vármegyék: Bács-Bodrog, Torontál, Szerém, Temes, Zala, Baranya, Csongrád
- ◎ Vojvodina – Vajdaság a Szerb-Horvát-Szlovén Királyságban (két világháború közötti időszak)
 - baranyai háromszög, Bácska, Bánát

◉ Délvidék (1941. április – 1944. ősz)

- Visszacsatolt területek (11.475 km²)
- Bácska, baranyai háromszög, Murántúl, Muravidék

Visszacsatolt területek (km2)

⦿ Vajdaság Autonóm Tartomány (1945 után)

- baranyai háromszög, Bánát, Bácska, Szerémség (Zimony nélkül)

⦿ Vajdaság (napjainkban)

- Bácska, Bánát, Szerémség (Zimony nélkül)

Magyar éra

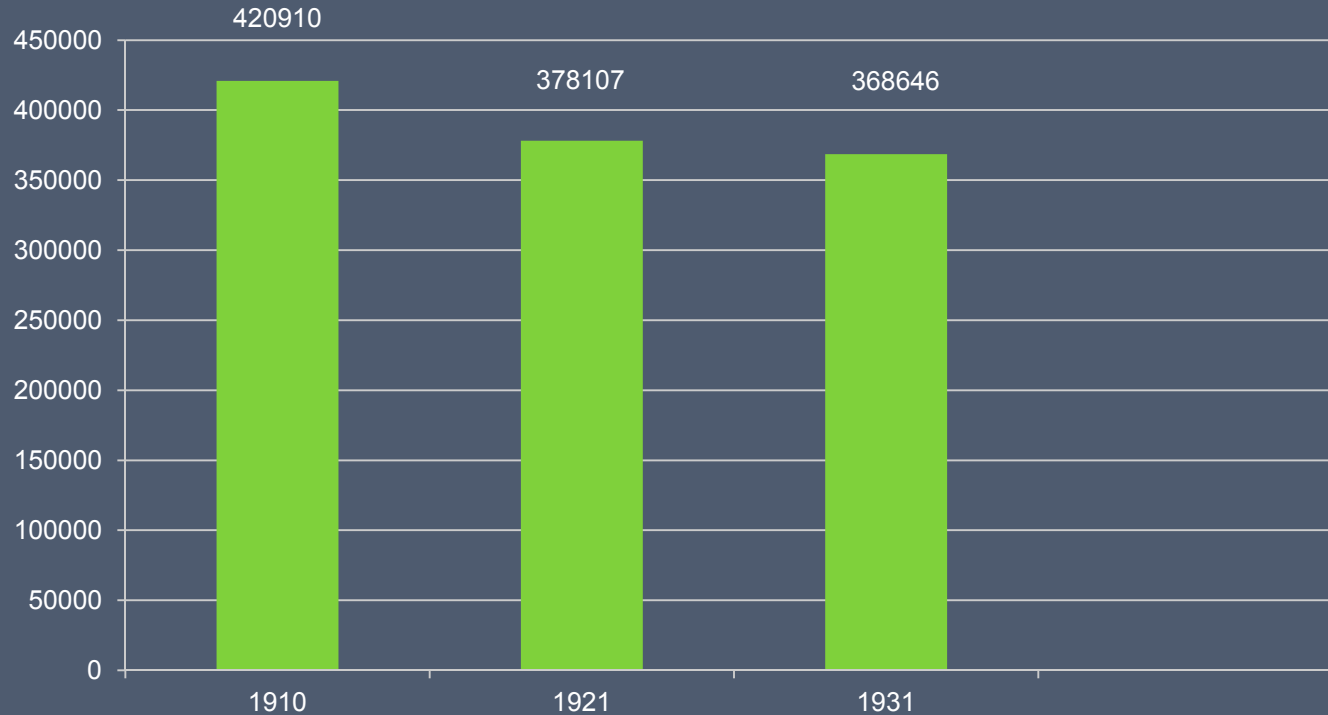
Bács-Bodrog vármegye közigazgatási térképe, 1943 – a mai határvonallal

1941–1944: ki- és betelepítések

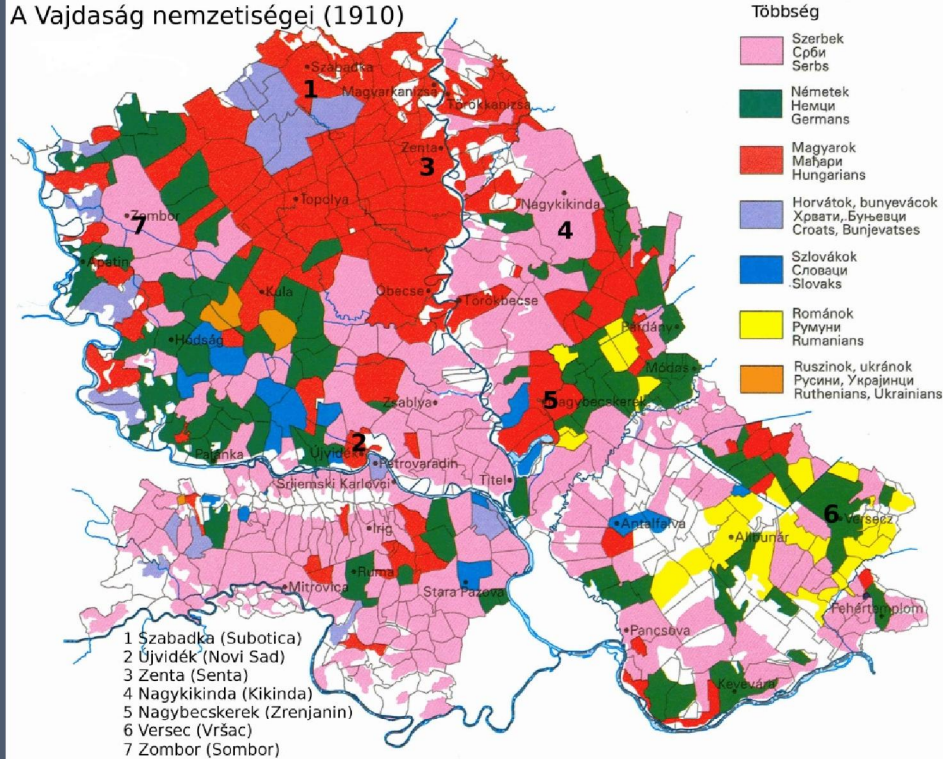
- Előzmény:
- 1910-es népszámlálás
 - A magyarok a visszacsatolt területeken mind a magyar, mind a jugoszláv számítás szerint relatív többséget alkottak
 - A délszláv ajkú népesség összlétszáma azonban felülmúlta a magyarét

Magyarság létszáma

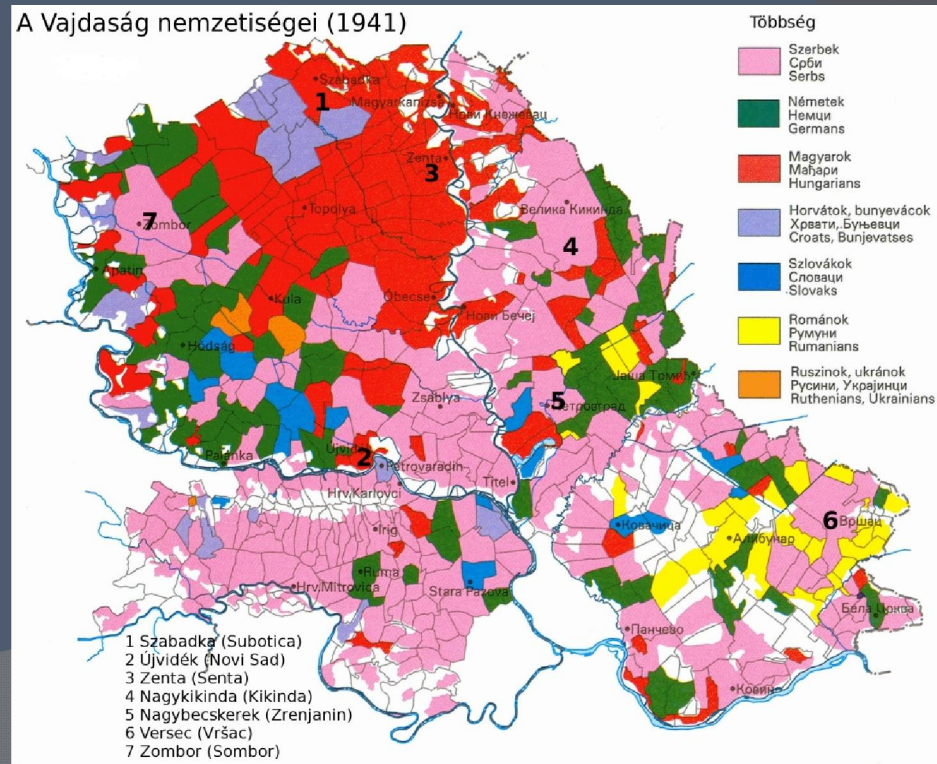

- ◎ Magyar népességfogyás:
 - 1918–1924: 426.000 magyar menekült
 - Az SZHSZ Királyságot 44.903 fő hagyta el
- ◎ Szervezett betelepítések:
 - dobrovoljácok (agrárreform)
 - hivatalnokok

A Vajdaság nemzetiségei (1910)

A Vajdaság nemzetiségei (1941)

A térség demográfiai/etnikai arányainak megváltoztatása: 1941–1944

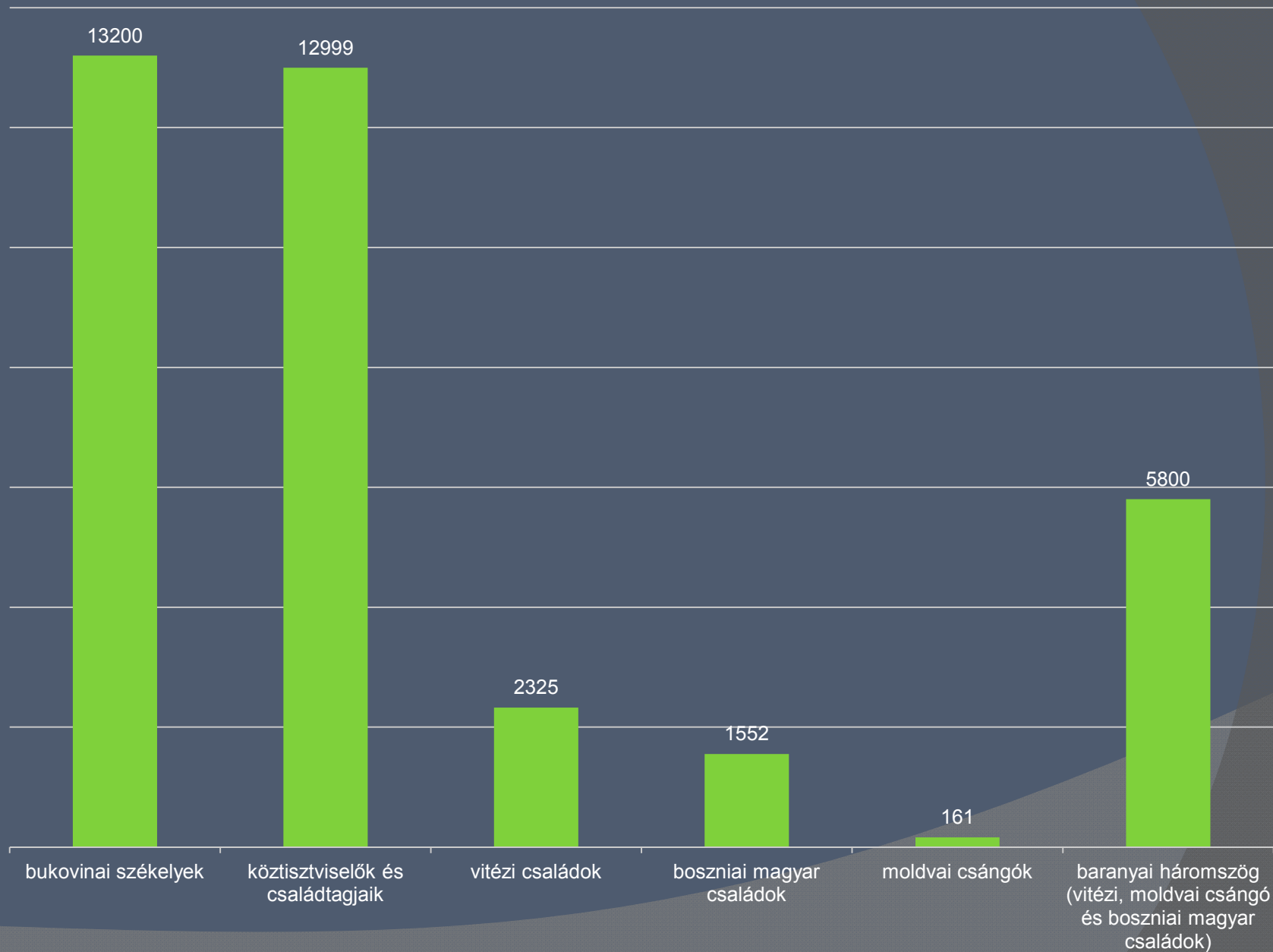
- ◉ Kitelepítések: nemzetvédelmi, politikai és egyéb okokból megbízhatatlanok

- Kitoloncolás
- Internálótáborok

A magyar hatóságok mintegy 25.000 szerbet toloncoltak ki

- ◉ Betelepítések

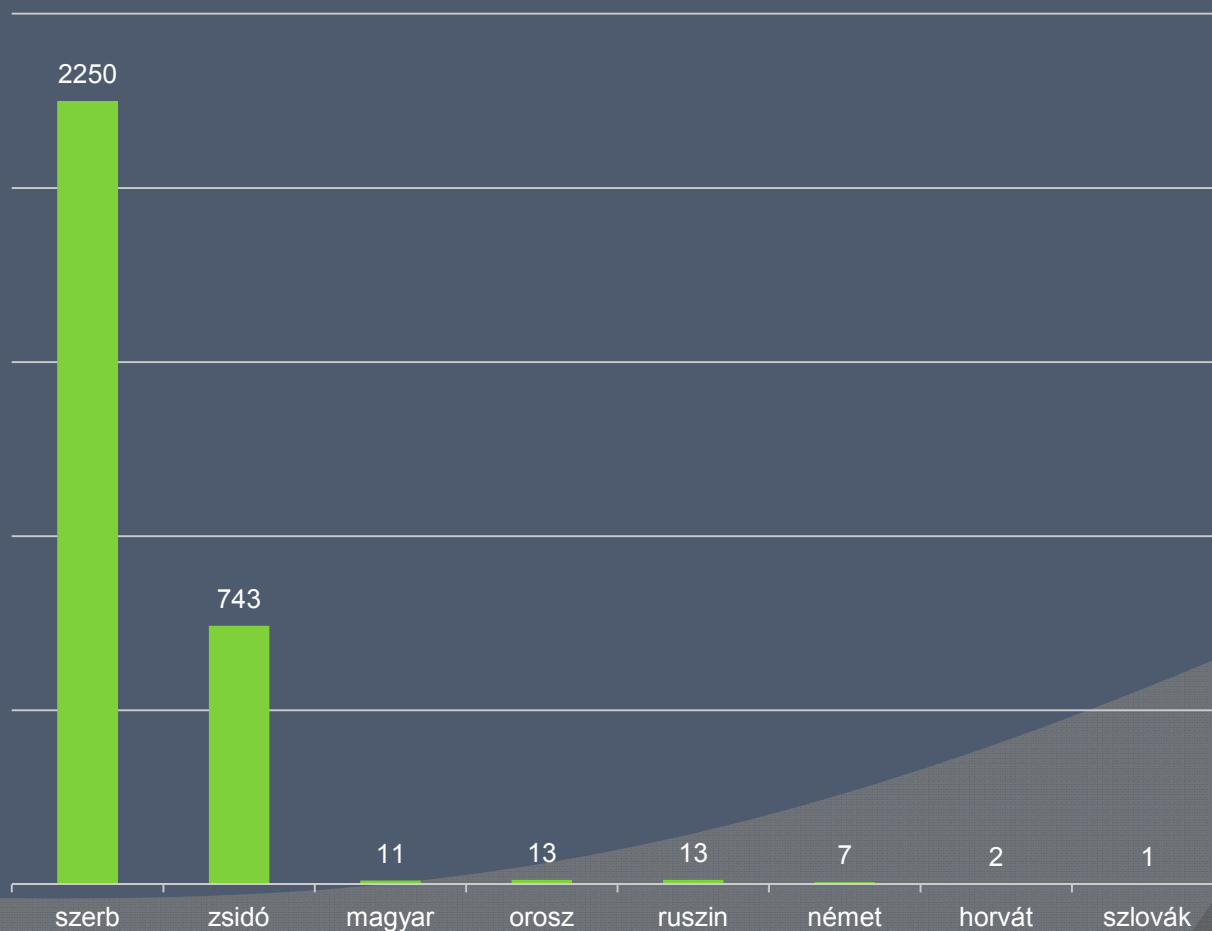
Betelepítések 1941-1944 között (fő)

A háborús időszak áldozatai

● „Hideg napok”

1942. januári razzia áldozatai: 3340 fő

- ◉ Holokauszt
- ◉ Katonai veszteség
- ◉ Polgári Áldozatok

Újabb impériumváltás: 1944–1945

◎ Katonai közigazgatás bevezetése

- Munkaszolgálat: 16 és 50 év közötti magyar férfiak
- Internálás
 - Járeki lágerbe internáltak: Csurog, Zsablya, Mozsor; a dél-bácskai Sajkás-vidék magyarsága
- Kivégzések, tömeggyilkosságok: 10-15 ezer fő
- Az elmenekültek száma:
 - 1946: 84.800

Németek – kollektív bűnösség

- ◉ Háborús veszteség
- ◉ Partizánuralom kezdetén zajló gyilkosságok/kivégzések
- ◉ Internálótáborok tömeges elhalálozásai
- ◉ Kitelepítés

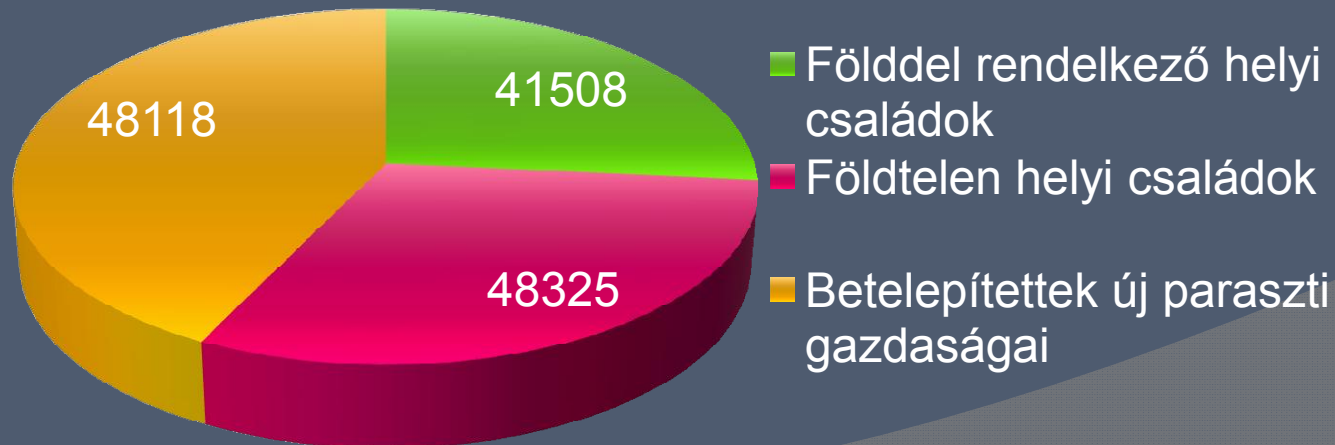
1941: 320.000

1948: kb. 32.000

Az 1945–1990 közötti demográfiai/etnikai helyzet

● Agrárreform

**Földosztásban érintett családok száma a
Vajdaságban (1945 után)**

◉ Kolonizáció (külső és belső telepítések)

1947-re: 7.031 vajdasági telepes család, 41.087 nem vajdasági telepes kapott földet (utóbbi 252.000 fő)

- A németek lélekszáma drasztikusan megcsappant
- Magyarok létszáma csökkent
- Szerb népesség száma erősen növekedett

1953–1971: kb. 500.000 fő betelepítése

◉ Nyugat-európai vendégmunkásnak való kiáramlás (1960-as évektől)

Délszláv háborúk hatása: Jugoszlávia szétesése

◎ 1991-es népszámlálás:

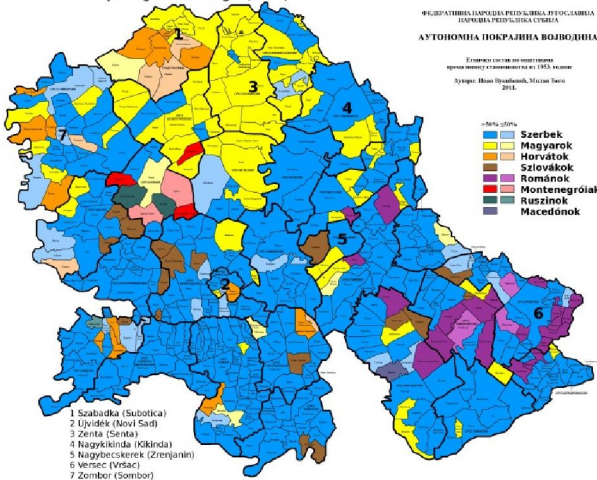
- Cigány/roma lakosság kivételével minden kisebbség száma jelentősen lecsökkent
- Szerbség száma megemelkedett
- Jugoszlávok számának drasztikus visszaesése

◎ Délszláv menekültek a Vajdaságban

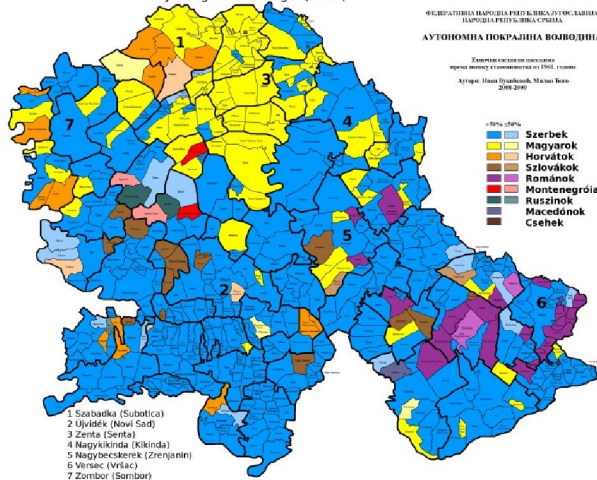
◎ A háborúk, sorozás előli menekülés

- 1991–1999 között a hivatalos adatok szerint 50.000 magyar hagyta el Jugoszláviát

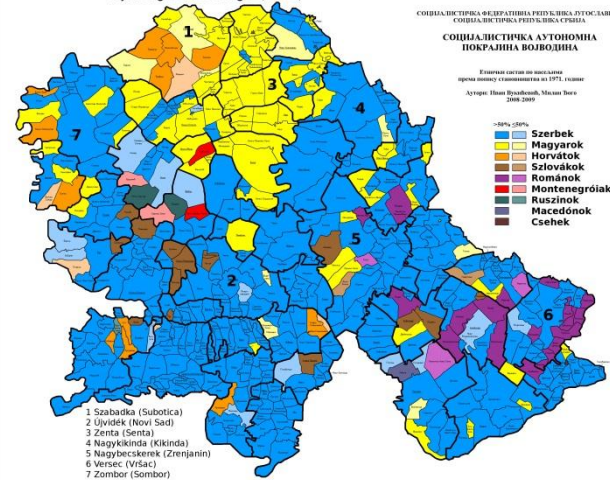
Vajdaság nemzetiségei (1953)

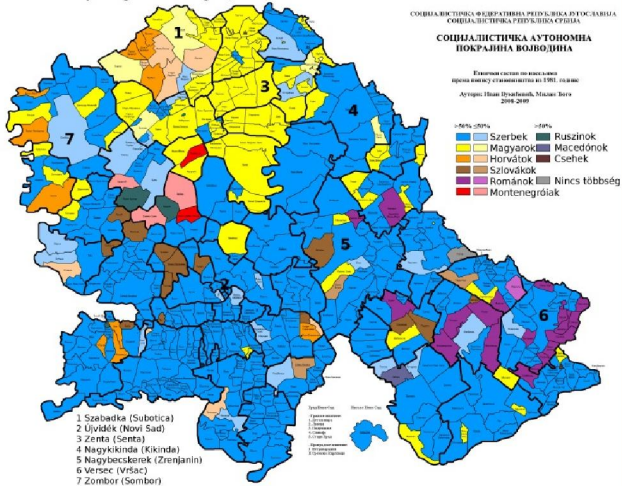
Vajdaság nemzetiségei (1961)

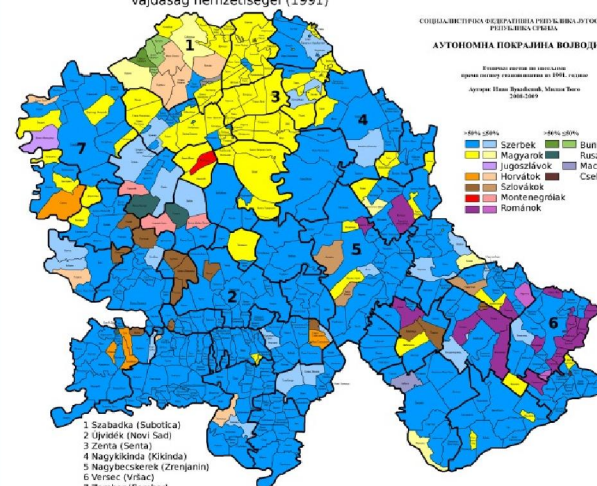
Vajdaság nemzetiségei (1971)

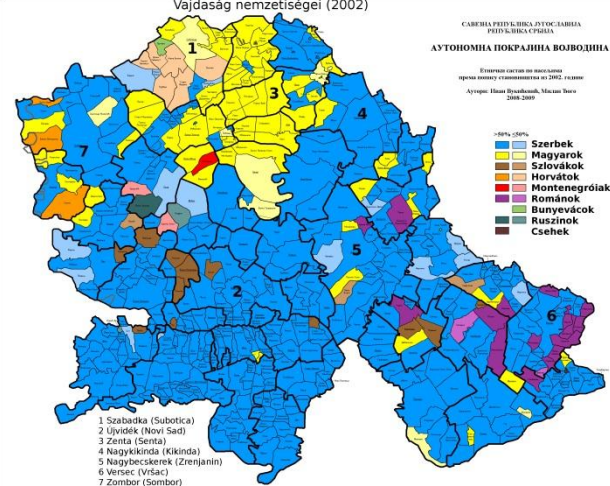
Vajdaság nemzetiségei (1981)

Vajdaság nemzetiségei (1991)

Vajdaság nemzetiségei (2002)

Lélekszám és etnikum 1910 és 2002 között a Vajdaság mai területén

Köszönöm a figyelmet!